

دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی

خانواده فرزندان و پیوستگی از اعتیاد

موضوع:

دکتر سید کاوه حجت

روانپزشک و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی مرکز تخصصی اعتیاد و علوم رفتاری

عنایت اسلامی اندارگلی

کارشناس ارشد پژوهشگری و عضو تیم پژوهشگری جهاد دانشگاهی و عضو شورای تحقیقات اداره کل زندان های

خراسان شمالی

سرشناسه : حجت، سیدکاوه، ۱۳۵۴ -

عنوان و نام پدیدآور : خانواده، فرزندان و پیشگیری از اعتیاد/ تألیف سیدکاوه حجت، عنایت اسلامی اندارگلی.

مشخصات نشر : تهران: آرویح ایرانیان، ۱۳۹۲.

مشخصات ظاهری : ۱۷۷ ص.

شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۵۰۴-۲۲۷-۹

وضعیت فهرست نویسی : فیا

یادداشت : واژه نامه.

یادداشت : کتابنامه.

موضوع : اعتیاد

موضوع : مواد مخدر

موضوع : اعتیاد -- عوارض و عواقب

موضوع : اعتیاد -- پیشگیری

موضوع : جنس -- ایران -- سوء مصرف دارو -- پیشگیری

موضوع : مواد مخدر -- ایران -- مبارزه و کنترل

شناسنامه روده : اسلامی اندارگلی، عنایت، ۱۳۴۳ -

رده بندی دهکده : ۳۴۲/۲

رده بندی دیویی : ۳۶۲/۲

شماره کتابشناسی : ۳۲۶/۱

کتابخانه حقوقی و اجتماعی، علوم پزشکی خراسان شما لی محفوظ است

خانواده، فرزندان و پیشگیری از اعتیاد

عنایت اسلامی اندارگلی - سید سید کاوه حجت

چاپ و انتشار: آرویح ایرانیان

صفحه آرا: مریم اکبری پور

ویرایش فنی متن: محمد اسداللهی

قیمت: ۷۰۰۰ تومان

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

چاپ اول: ۱۳۹۲

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۰۴-۲۲۷-۹

آدرس دفتر: تهران، خیابان شریعتی بالاتر از سه راه طالقانی، خیابان جواد کرامت پلاک ۱۴ واحد ۷

۷۷۵۳۷۰۷۶

آدرس چاپخانه: تهران، خیابان شریعتی، بالاتر از سه راه طالقانی، پلاک ۱۸۱

۷۷۵۰۰۵۶۵

مرکز پخش: خراسان شمالی، بجنورد، دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی، معاونت پژوهشی

انتشارات دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی

۰۵۸۴۲۲۴۷۱۲۴

« یرفع الله الذین امنوا منکم و الذین اوتوالعلم درجات » (آیه ۱۱، سوره مجادله)

خداوند کسانی را که ایمان آورده‌اند و کسانی که علم به آنان داده شده درجات عظیمی می‌بخشد.

با اطمینان می‌توان گفت در هیچ یک از ادیان و مکاتب همچون اسلام بر کسب معرفت و آگاهی پایه دانش اندوزی و ژرف نگری تأکید نشده است تا بدانجا که توحید به مثابه بنیان ایمان، حاصل قفل و علم ورزی شناخته شده است و همواره مسلمانان به کسب علم و دانش ترغیب شده‌اند. حتی به پیامبر (ص) دانش را سرآغاز هر نیکویی دانسته است.

مقام معظم رهبری نیز معرفت علم بدون تحقیق را ناممکن دانسته و تولید علم با نگاه مبتکرانه و سازنده در محیط دانشگاه را توصیه کرده‌اند.

پژوهش مسیری روشن برای تامل و تفکر و ده‌های مناسب و پیشرفت‌های علمی در فرایند بازنگری مشکلات جوامع در تمامی علوم است. انتشارات علمی پزشکی خراسان شمالی نیز حمایت‌های مادی و معنوی خود از فعالیت‌های پژوهشی جهت ظهور اندیشه‌ها و تفکرات مبتنی بر علم و دانایی را به روشنی ابراز و اعلام کرده است تا کسانی که دسترسی آسان‌تر جامعه دانشگاهی به منابع علمی شود که ثمره آن رشد و بالندگی هر چه بیشتر و سرفرازمان را در پی خواهد داشت.

از آنجا که یکی از اهداف اصلی پژوهش کمک به ارتقای کمی و کیفی علمی باشد کتاب حاضر که حاصل تجربیات و پژوهش‌های نویسندگان این اثر در زمینه خانواده و فرزندان و پیشگیری از اعتیاد می‌باشد جهت استفاده دانش پژوهان عزیز ارائه می‌شود.

مقدمه

معضل مواد مخدر، خاص ایران اسلامی نیست، بلکه یکی از بحران‌های بزرگ قرن حاضر است که هر ساله جلان صدها هزار نفر را می‌گیرد و میلیاردها دلار برای کشورها هزینه دربر دارد. هریک از کشورهای جهان به نحوی درگیر این معضل هستند. جامعه‌شناسان عقیده دارند نیاز هر جامعه به مواد مخدر، نشانه‌ی انحطاط و سقوط آن جامعه است. به عقیده‌ی سیاستمداران جهان برای تسخیر مملکتی و تضعیف و تصاحب ملتی هیچ عاملی بهتر از مواد مخدر نیست. آن‌ها معتقدند با غلب ساختن ملت‌ها یک کیلوگرم تریاک و یک حلقه وافور از چندین تانک و هزاران ویپ برتر است. (اورنگ، ۱۳۶۷)

اعتیاد به مواد مخدر اسلامی راس انگیز و نامطلوب است که همه را به یاد قیافه‌های پژمرده، قدهای خمیده، چشمان به‌گرد نشسته و حیثیت‌هایی به باد رفته می‌اندازد. اعتیاد، هم یادآور قیافه معتاد است که عالم را ضعیف دنیااست؛ که به نفس خود ظلم کرده و هم یادآور قاچاقچیان و سوداگرانی بیرحم است که جان، مال و ناموس بسیاری را به باد فنا داده‌اند.

روانشناسان فرق انسان سالم و بیمار را در داشتن آرامش در جنگ با مشکلات زندگی می‌دانند. معتاد فردی است که این توانایی در او دیده نمی‌شود. بنابراین اعتیاد یک بیماری روحی و معتاد یک بیمار واقعی است که نیازمند درمان و بهبودی است. امروزه اکثر والدین آرزو می‌کنند مشکل مصرف مواد مخدر، زیاده‌روی در مصرف آن و اعتیاد به طور کلی ریشه کن شود و این نشانگر علاقه‌ی والدین به داشتن فرزندان سالم است. با این احوال، دسترسی به مواد مخدر، الکل و سیگار و استعمال آن‌ها به سادگی از بین نخواهد رفت. بنابراین، آرزوهای ما به تنهایی نمی‌تواند جلوی خطرات ناشی از مصرف مواد مخدر را بگیرد. چه بپذیریم و چه نپذیریم، مصرف مواد مخدر، الکل و سیگار بخشی از عادت اجتماعی گروهی از جوامع را تشکیل می‌دهد.

اعتیاد به مواد مخدر، چیزی بیش از مشکلی ساده است. امروزه نیز همانند آنچه در تاریخ بشر رخ داده است، انسان‌ها به بهانه‌های بیماری، تفریح، شعائر اعتقادی و ... به مصرف مواد شیمیایی طبیعی یا مصنوعی روی می‌آورند تا از خواص درمانی، تسکینی و تغییر حالت ذهنی و رفتاری آن‌ها بهره‌مند شوند.

در جوامع بسیار ثروتمند و یا بسیار فقیر، یعنی در جایی که به دلیل کسالت ناشی از ثروت بسیار و یا افسردگی ناشی از فقر بسیار، تنها چیزی که جوانان را ارضاء می‌کند، مصرف مواد مخدر است. شاید تنها راه منطقی، افزایش تعداد گزینه‌های گوناگون برای جوانان است. در نتیجه فرصت‌های اجتماعی، معنوی، تفریحی، هنری، تحصیلی، ورزشی، خدماتی و شغلی می‌توانند جایگزین‌های سالمی برای سرگرمی‌های پوچ ناشی از مصرف مواد مخدر باشند.

هر چند امروزه تربیت فرزندان متفاوت و در بسیاری موارد دشوارتر از گذشته است. اما مطالبی که در این کتاب آمده برای والدین امروز نوشته شده و می‌تواند پاسخگوی بخشی از مشکلات امروز باشد. والدین باید از خطرات جسمانی، هزینه‌های احساسی و فیزیکی و نیز مشکلات مربوط به مصرف مواد مخدر از سوی نوجوانان، آگاهی و شناخت لازم داشته باشند. هدف اصلی مؤلفین از نگارش این کتاب تبیین موضوع «مراقبت و تربیت فرزند به دور از اعتیاد» و "برخورد آگاهانه و عاقلانه خانواده‌ها با مصرف مواد مخدر در فرزندان" می‌باشد که هدفی شایسته و واقع‌گرایانه برای تمام والدین به شمار می‌آید.

اگر چه دوری مطلق از مواد مخدر ممکن است هدفی دشوار باشد اما به شیبختی کنونی و آینده‌ی هریک از نوجوانان و جوانان به تحقق این هدف بستگی دارد.

بنابراین، آنچه در این کتاب به عنوان هشدارها، راه‌های مقابله، مراقبت، راهنمای پیشگیری و درمان اعتیاد معرفی و پیشنهاد می‌شود، حاصل تجربه چندین ساله در امور اصلاحی و تربیتی و در راستای پیشگیری از اعتیاد و باز پروری معتادان و با استفاده از دیدگاه‌های سایر صاحب‌نظران می‌باشد. پس؛ ابتدا به این سؤالات فکر کنید:

* آیا می‌دانید چه خصوصیات شخصیتی در فرزند شما او را در خطر اعتیاد قرار می‌دهد؟

* آیا می‌دانید اغلب نوجوانان معتاد والدین معتاد دارند؟

* آیا می‌دانید که تربیت نادرست والدین عامل بسیار مهمی در اعتیاد نوجوانان است؟

* آیا می‌دانید که مصرف مواد مخدر در والدین مهم‌ترین عامل خطر در ابتلا فرزندان است؟

* آیا دوستان فرزندان را می‌شناسید؟

* آیا علایم اعتیاد را می‌شناسید؟

* آیا از موارد استعمال سیگار، الکل و مواد مخدر آگاهی دارید؟

* آیا راه‌های پیشگیری از اعتیاد را می‌شناسید؟

* آیا می‌دانید چگونه باید به فرزند معتاد برای ترک اعتیادش کمک کرد؟

برای پاسخ سؤالات فوق توصیه می‌شود، والدین این کتاب را به دقت و چندین بار مطالعه کنند.

نویسنده: دکتر سید کاوه حجت

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول: تاریخچه‌ی مواد مخدر در جهان و ایران

تاریخچه مواد مخدر در جهان و ایران ۱۶

فصل دوم: همه‌گیر شناسی اعتیاد در جهان و ایران

همه‌گیر شناسی اعتیاد در ایران و جهان ۲۲

فصل سوم: انواع مواد مخدر و تعریف واژه‌ها

مواد مخدر و انواع آن ۲۶

تعریف واژه‌ها ۲۷

فصل چهارم: سبب شناسی اعتیاد

سبب شناسی اعتیاد ۳۲

الف) عوامل روانشناختی در بروز اعتیاد ۳۲

ب) عوامل ژنتیکی در سبب شناسی اعتیاد ۳۹

فصل پنجم: سیگار و عوارض آن

سیگار و عوارض آن ۵۶

عوامل مؤثر بر اعتیاد به سیگار ۵۶

عوارض سوء مصرف سیگار ۵۸

چگونگی ترک سیگار ۶۲

فصل ششم: اعتیاد به الکل و علایم سوء مصرف آن

اعتیاد به الکل و علایم سوء مصرف آن ۶۶

علایم هشدار دهنده ی مصرف الکل ۶۸

عوارض سوء مصرف الکل (مشروبات الکلی) ۶۸

۶۹ راه‌های پیشگیری از مصرف الکل در فرزندان

فصل هفتم: عوامل مؤثر بر گرایش اعتیاد به مواد مخدر افیونی

۷۲ وابستگی به مواد افیونی

۷۲ الف) تریاک

۷۸ ب) هرویین

۸۰ ج) ترامادول

فصل هشتم: حشیش و عوارض مصرف آن

۸۴ حشیش

۸۴ علائم مصرف حشیش

۸۴ عوارض مصرف حشیش

۸۵ علائم ترک حشیش

۸۵ نقش خانواده در برخورد مصرف حشیش در فرزندان

فصل نهم: مواد محرک

۹۰ مواد محرک

۹۰ کوکائین

۹۱ شیشه

فصل دهم: آسیب‌های اجتماعی اعتیاد

۹۶ آسیب‌های اجتماعی اعتیاد

۹۷ رفتارهای پرخطر

۹۷ ایدز

۱۰۰ خودکشی

۱۰۲ طلاق

۱۰۳ خشونت‌های خانگی

۱۰۴ فرار از منزل

۱۰۷ روسپیکری

۱۰۸ جرم و جنایت مرتبط با مواد

۱۱۰ بز هکامری

فصل یازدهم: درمان اعتیاد به مواد مخدر

۱۱۴ اصول کلی درمان اعتیاد

۱۱۶ انواع رویکردهای درمان اعتیاد

۱۱۹ انواع درمان‌های نگره دارنده

۱۲۰ درمان بسم زدن

۱۲۳ پرسش‌های متداول والدین در مورد اعتیاد فرزندانشان

فصل دوازدهم: اصول پیشگیری از اعتیاد

۱۲۸ پیشگیری از اعتیاد

۱۲۹ پیشگیری اولیه

۱۳۶ پیشگیری ثانویه

۱۴۲ پیشگیری ثالث

۱۴۳ راهبردها و توصیه به والدین

فصل سیزدهم: پیشگیری از اعتیاد در فرزندان نوجوانی والدین معتاد

۱۴۹ تأثیر اعتیاد پدر بر فرزندان

۱۵۳ تأثیر اعتیاد مادر بر فرزندان

پیوست‌ها

۱۵۹ منابع فارسی

۱۶۴ منابع انگلیسی

۱۶۵ تصاویر مواد مخدر شایع در ایران

۱۷۳ واژه‌نامه